

**UITVOERINGSVOORSTELLEN ADVIEZEN
ROTTERDAMS BURGERBERAAD KLIMAAT**

Inhoudsopgave

Overzicht van uitvoeringsvoorstellen	3
Kostenverdeling DTB Uitvoeringsvoorstellen	5
Uitvoeringsvoorstel: Minder Lichtverspilling	6
Uitvoeringsvoorstel: Onderwijs en educatie met betrekking tot de jeugd	8
Uitvoeringsvoorstel: Rotterdam Vergroent	10
Uitvoeringsvoorstel: Duurzaam gebruik van Reststromen	12
Uitvoeringsvoorstel: Een centraal Informatieplatform Klimaat	15
Uitvoeringsvoorstel: Hergebruik van regenwater	18
Uitvoeringsvoorstel: Hergebruik toegankelijk maken	20
Uitvoeringsvoorstel: Weg met Zwerfafval!	25
Uitvoeringsvoorstel: Groene en Klimaatadaptieve Woningen	31

Overzicht van uitvoeringsvoorstellen

Titel Advies	Uitvoeringsvoorstel ambtelijke organisatie
Minder Lichtverspilling	De gemeente gaat straatverlichting verminderen op specifieke tijden en locaties, met verlichting uitschakelen of lichtmasten verwijderen op stille plekken na overleg. Verlichting wordt op basis van behoefte met sensoren geregeld, waarbij installatie technisch eenvoudig is. Geschikte locaties voor slimme verlichting worden onderzocht via burgerinput. Pilots testen de effecten van lichtreductie, ondersteund door goede communicatie en aanpassing vragenlijst. Jaarlijks wordt een bewustwordingsdag georganiseerd om aandacht te vragen voor energiebesparing en lichtvervuiling. De gemeente houdt rekening met sociale veiligheid, zet in op dimbare LED-verlichting als duurzame oplossing en past bij voorkeur het beleid <i>per wijk</i> aan, met gerichte en geleidelijke implementatie van maatregelen.
Onderwijs en educatie met betrekking tot de jeugd	De gemeente agendeert natuur- en klimaateducatie tijdens de verschillende sectorkamer-overleggen en benadrukt hierbij ook de rol van ouders. Spelonderwijs leren over klimaat en bestaande lespakketten worden voortgezet via Natuur- en Milieueducatie (NME). Scholen worden betrokken bij buitenschoolse activiteiten zoals excursies naar groene en circulaire projecten in de stad, in samenwerking met het ingenieursbureau van de gemeente. De deelname aan school-tuinieren wordt gestimuleerd met als doel 100% deelname, terwijl bestaande schooltuininitiatieven worden ondersteund. Duurzaamheid bij onderwijshuisvesting is reeds opgenomen in het meest recente IHP Onderwijs (2024-2027).
Rotterdam Vergroent	De gemeente gaat extra aandacht geven aan vergroening via een publiekscampagne om inwoners en pandeigenaren te motiveren om actief bij te dragen. Daarnaast kijkt de gemeente waar het extra bomen kan planten die bestand zijn tegen weersomstandigheden, in overleg met Trompenburg. Groene burgerinitiatieven worden gestimuleerd door buurtcentra en groenexperts. Het bestaande groen wordt reeds onderhouden en behouden, met steun voor kleinschalige initiatieven.
Duurzaam gebruik van reststromen	De gemeente faciliteert reeds het hergebruik van industriële reststromen. Om verdere verduurzaming te stimuleren, wordt een onderzoek voorgesteld naar onderbenutte reststromen en belemmeringen voor hoogwaardiger hergebruik. Dit onderzoek kan innovatieve processen en circulaire toepassingen versterken, met als doel de concurrentiepositie en duurzame toekomst van Rotterdam te verbeteren. Aanvullende eisen rondom hergebruik zijn juridisch niet haalbaar vanwege landelijke wetgeving. Investeren in infrastructuur voor gevaarlijke reststromen wordt afgeraden vanwege veiligheidsrisico's en beperkte toepassingsmogelijkheden.
Gemeente als aandeelhouder van de klimaatverbetering	<i>College van B&W geeft negatief advies.</i>
Een centraal informatieplatform klimaat	De gemeente gaat een centraal online platform ontwikkelen op Rotterdam.nl, parallel aan de overgang van Duurzaam010.nl naar Rotterdam.nl. Dit nieuwe platform verbetert vindbaarheid, toegankelijkheid en informatieoverdracht en wordt gekoppeld aan fysieke loketten zoals Energieloket 2.0, wijkhubs en andere locaties voor persoonlijke ondersteuning. Het platform biedt links naar relevante online bronnen, een ideeënbuis, klachtenloket, kennisbibliotheek en interactieve functies zoals een chat. Tegelijk wordt de Klimaat Academie mogelijk uitgebreid tot een expertisecentrum. Voor ondernemers worden ondersteunings-mogelijkheden via Ondernemen010.nl geïntegreerd.

	Fysieke contactmomenten blijven via wijkgerichte initiatieven, mobiele loketten en responsieve acties, in lijn met lopende projecten en aanpakken.
Hergebruik van regenwater	De gemeente gaat bewoners en pandeigenaren motiveren op regenwateropvang en hergebruik, middels een grote campagne. Tegelijkertijd wordt nu al regenwaterhergebruik geïntegreerd in nieuwbouw, renovaties en openbare ruimte, zoals wadi's en waterreservoirs, soms gecombineerd met kunst. Samenwerkingen met woningcorporaties, TU Delft en andere partners versterken de aanpak, terwijl bestaande initiatieven zoals Rotterdams WeerWoord en de Groenagenda het draagvlak vergroten.
Hergebruik toegankelijker maken	De gemeente Rotterdam gaat circulaire initiatieven ondersteunen door hergebruik en reparatie te bevorderen via een communicatiecampagne en het verbeteren van de Circulaire Routeplanner. Ze breidt circulaire hubs uit in wijken, zet gereedschapsleeninitiatieven op en stimuleert de oprichting van nieuwe circulaire wijkinitiatieven. Circulaire kwartiermakers worden ingezet om lokale initiatieven te versterken, en er wordt een repareerbus ontwikkeld voor wijken met beperkte toegang tot circulaire hubs. Daarnaast wordt het netwerk van circulaire initiatieven versterkt met extra financiering, circulaire mobiliteit wordt gefaciliteerd, en er komen onderwijsinitiatieven die kennis over circulair gedrag vergroten.
Weg met Zwerfafval!	De gemeente Rotterdam moet vanaf 2025 een team inzetten voor burgerbetrokkenheid in afvalbeheer, waarbij bewoners zich kunnen aanmelden voor initiatieven zoals containeradoptie en opruimacties. Ze moet wijkinitiatieven ondersteunen met middelen en budget uit bestaande programma's. Daarnaast wordt er gewerkt aan het verbeteren van afvalinzamelingssystemen door strategische plaatsing van afvalbakken en het implementeren van technologie zoals vulgraadsensoren. Er wordt ook gekeken naar proefprojecten om innovatieve oplossingen voor zwerfafval te onderzoeken en de ophaalservice voor grofvuil versneld te organiseren.
Groene Klimaatadaptieve Woningen	De gemeente werkt reeds aan de integratie van groennormen in nieuwbouwplannen, zoals vastgelegd in het coalitieakkoord en de motie voor de Oostflank. Ze stimuleert vergroening bij stedenbouwkundige projecten via de Groenagenda en Rotterdams Weerwoord, en biedt subsidieregelingen voor groene daken, gevels en klimaatmaatregelen. Er is ook een subsidieregeling voor private pandeigenaren en woningcorporaties. Verder wordt binnen de Groenagenda gewerkt aan het vergroenen van straten en pleinen, waarbij bewoners betrokken kunnen worden.

Kostenverdeling DTB Uitvoeringsvoorstellen

Titel Advies	Aandeel DTB	Beschrijving kosten	Opmerkingen
Minder Lichtverspilling	€ 100.000 (+/-)	Geen extra kosten voor dimbare verlichting, maar mogelijk wel bij vervanging van niet-dimbare armaturen (20% ombouwkosten). Voor de aanschaf en vervanging van 1000 armaturen is een investering van circa €400.000 nodig	1.000 = willekeurig. Een speciale burgerberaad-special zou 10% van het DTB-budget ingezet kunnen worden.
Onderwijs en educatie met betrekking tot de jeugd	€ 0	Deze acties sluiten aan bij lopende programma's en projecten, met focus op duurzaamheid, vergroening, en klimaatadaptatie in onderwijs en de stad. Dus geen beroep nodig op DTB-budget.	Er komen bezuinigingen op NME, waarbij lessen niet meer kosteloos worden aangeboden aan scholen.
Rotterdam Vergroent	€ 50.000	Er is behoefte aan meer informatie en aandacht voor vergroening in de stad. Deze bekendheid kan vergroot worden door een publiekscampagne, waarbij de inwoners en pandeigenaren gemotiveerd worden om aan de slag te gaan met groen.	Leden van het burgerberaad worden uitgenodigd mee te denken over concrete bijdrages
Duurzaam gebruik van reststromen	€25.000 - €100.000	Een onderzoek naar onderbenutte reststromen, en de belemmeringen voor hoogwaardiger toepassing, kan boeiende inzichten opleveren. Het advies is om dit onderzoek voor te bereiden en uit te voeren in samenwerking met bijvoorbeeld het Havenbedrijf en Deltalinqs. Zij zijn namelijk al met verschillende partijen actief om te verduurzamen.	Kosten zijn afhankelijk van de scope en omvang van het onderzoek.
Gemeente als aandeelhouder van de klimaatverbetering		<i>College van B&W geeft negatief advies.</i>	
Een centraal informatie-platform klimaat	€ 0	De overgang naar het nieuwe platform en Energieloket 2.0 valt reeds binnen de reguliere begroting. De Klimaat Academie wordt gefinancierd vanuit Duurzaam Doorbouwen, maar uitbreiding vraagt mogelijk aanvullende investeringen. Kosten-inschattingen volgen na onderzoek naar haalbaarheid en scope-uitbreiding, met verdere duidelijkheid na behandeling van de motie.	
Hergebruik van regenwater	€50.000	Voor 50k kan een grote campagne worden gevoerd om inwoners en pandeigenaren te motiveren. Restant van het advies is al onderdeel van lopend beleid.	
Hergebruik toegankelijker maken	€280.000- €390.000	Communicatiecampagne thema hergebruik en reparatie: 50.000-70.000 euro. De kosten van kwartiermaker: 80.000-120.000 op jaarbasis. Elektrische repareerbus: 50.000-60.000 euro. Extra financiering circulaire initiatieven: 30.000-40.000 Ontwikkelen van deelinitiatieven: 50.000-70.000	
Weg met Zwerfafval!	€50.000- €100.000	Voor 2026 zouden we heel graag een eigen budget willen regelen voor Burgerbetrokkenheid. Wanneer er vanuit het DTB budget geld beschikbaar kan worden gesteld voor het stuk bewustwording naar Rotterdammers, kan dat namelijk vanaf maart 2025 worden ingezet voor de campagne 'meedoen in de buitenruimte'.	Budget is voor de bewustwordingscampagne.
Groene Klimaatadaptieve Woningen	€ 0		
€555.000 – €790.000			

Uitvoeringsvoorstel: Minder Lichtverspilling

Korte samenvatting advies burgerberaad:

Rotterdam kan energie besparen en lichtvervuiling verminderen door straatverlichting efficiënter in te zetten. Verlichting kan op specifieke plekken en tijden worden verminderd, ondersteund door sensoren en input van burgers over onnodige verlichting. Pilots en een jaarlijkse bewustwordingsdag bevorderen het inzicht in energiegebruik en dragen bij aan een duurzamere stad.

Sub-adviezen:

1. Gerichte vermindering van straatverlichting op specifieke tijden en locaties

Relatie tot beleid

Dit sluit aan bij de CO2-prestatieladder, waarin voor 2030 50% energiebesparing wordt nagestreefd. Rotterdam zet al in op LED-verlichting en geleidelijke dimming, met in de toekomst op locatie afgestemd dimmen. Rotterdam heeft een voorsprong met veel dimbare LED-verlichting.

Financiële inspanning

Geen extra kosten voor dimbare verlichting, maar mogelijk wel bij vervanging van niet-dimbare armaturen (20% ombouwkosten).

Praktische uitvoering

Momenteel wordt verlichting op minder drukke tijden gedimd. Extra ambitie is verlichting geheel uitschakelen of lichtmasten verwijderen op stille locaties. Verwijdering vereist overleg met stadsontwikkeling, aangezien lichtmasten in inrichtingsplannen worden opgenomen. Het initiatief voor verwijderen moet vanuit stadsontwikkeling komen.

2. Gebruik van sensoren voor verlichting op basis van behoefte

Relatie tot beleid

Aanwezigheidsdetectie wordt nu incidenteel toegepast, met beleid gericht op Natura 2000-gebieden. In de wijk Bredenoord is een voorbeeld van volledige wijktoepassing, hoewel dit technisch nog verbeterpunten kent.

Tijdsinspanning

Uitbreiding vraagt extra inzet bij installatie en configuratie van sensoren.

Financiële inspanning

Voor de aanschaf en vervanging van 1000 armaturen is een investering van circa €400.000 nodig.

Praktische uitvoering

Installatie van armaturen met sensoren is technisch eenvoudig. De uitdaging ligt in het realiseren van consistente prestaties en betrouwbaar onderhoud.

3. Onderzoek naar geschikte locaties voor slimme verlichting via burgerinput

Relatie tot beleid

Er is nog geen representatieve bevraging geweest omdat het moeilijk blijkt de volledige populatie te bereiken voor een objectief beeld.

Tijdsinspanning

Onderzoek vereist tijdsinzet voor het opstellen van vragen, hoewel uitvoering van een onderzoek niet bij beheer ligt.

Financiële inspanning

Geen extra kosten voor dit onderdeel.

Praktische uitvoering

Ervaring leert dat respons op enquêtes vaak laag of beperkt tot zeer betrokken bewoners is, wat de representativiteit beperkt. Aanpassing van de vragenlijst en extra aandacht voor bereikbaarheid kan dit verbeteren.

4. Pilots om effecten van lichtreductie te testen

Relatie tot beleid

Er is momenteel een onderzoek naar verkeersdrukte op wegen en fietspaden met het oog op verlichting. Verkenning van lichtreductie door lage verlichtingssterkte of uitschakelen sluit hierop aan.

Financiële inspanning

Budget is beschikbaar voor verkeersdrukte gerelateerde pilots.

Praktische uitvoering

Pilotuitvoering vereist goede communicatie, vooral bij het tijdelijk verwijderen of uitschakelen van verlichting, zoals bij wandelroutes voor honden-uitlaters.

5. Jaarlijkse of maandelijks bewustwordingsdag voor energiebesparing

Relatie tot beleid

Momenteel worden tijdens de “Nacht van de Nacht” iconen gedimd; 80% van de straatverlichting kan op afstand worden aangepast via telemetrie.

Tijdsinspanning

Eenmalige aanpassing van de dimkalenders, met beperkte tijdsinspanning van maximaal een dag.

Financiële inspanning

Geen extra kosten.

Praktische uitvoering

Heldere communicatie over de bedoeling van de actie is essentieel om bewustwording over lichtvervuiling en energiebesparing te vergroten.

Aandachtspunten/Opmmerkingen:

- Houd rekening met weerstand tegen minder verlichting vanwege sociale veiligheid; dimmen is vaak een betere oplossing en verbetert het zicht in de omgeving.
- Investeer liever in dimbare LED-verlichting voordat je bewegingssensoren installeert, omdat dit duurzamer en efficiënter kan zijn.
- Pas het verlichtingsbeleid *per wijk* aan, aangezien iedere wijk unieke behoeften heeft.
- Beperk het aantal gelijktijdige pilots; de OVI-afdeling werkt nu al aan verlichting in relatie tot verkeersdrukte.
- Ambtelijk uitvoerders geven aan groot voorstander te zijn van een periodieke dag met aandacht en bewustwording van energieverbruik/verlichting

Uitvoeringsvoorstel: Onderwijs en educatie met betrekking tot de jeugd

Korte samenvatting advies burgerberaad:

Maak klimaat een vast agendapunt in overleg tussen gemeente en scholen. Betrek ouders bij klimaateducatie en geef basisschoolleerlingen spelenderwijs les over vergroening. Zorg voor lespakketten, schooltuinen en stimuleer autoluwe zones rondom scholen om groen en beweging te bevorderen.

Sub-adviezen:

1. Klimaat als terugkerend agendapunt in gemeentelijke overleggen en het sectorkameroverleg

Relatie tot beleid:

De scholen zijn zelf verantwoordelijk voor hun curriculum. Duurzaamheid is al een onderwerp in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor schoolgebouwen.

Financiële inspanning:

Het bouwen en renoveren van schoolgebouwen is een gezamenlijke inspanning van schoolbesturen en gemeente, zowel financieel, planmatig als uitvoerend. Het budget hiervoor is al vastgesteld.

Praktische uitvoering:

Wij zullen natuur- en klimaateducatie agenderen in de verschillende sectorkamers. Tijdens de voorlichting in de sectorkamer zal aandacht worden besteed aan de rol van ouders binnen de school met betrekking tot het klimaat. Er is voor onderwijshuisvesting geen extra inspanning nodig omdat duurzaamheid al opgenomen is in het meest recente IHP Onderwijs (2024-2027).

2. Spelenderwijs klimaatlessen voor jeugd vanaf de basisschool en ontwikkeling van lespakketten over natuur en klimaat

Relatie tot beleid:

Organisaties die lesgeven over natuur, duurzaamheid en milieu worden ondersteund vanuit de subsidieregeling Natuur- en Milieueducatie (NME). De meeste NME-organisaties bieden al leskisten aan, zoals Stichting Natuurstad en Diergaarde Blijdorp.

3. Meer buitenschoolse activiteiten gericht op duurzaamheid

Relatie tot beleid:

De gemeente doet tal van projecten en activiteiten op het gebied van klimaatadaptatie, vergroening en ecologie. Voorbeelden hiervan zijn:

- De gele keet in de M4H is een samenwerkingshub van de gemeente met de Hogeschool en de TUD en diverse innovatieve startups. Er is hier o.a. een proeftuin waarin het effect van verschillende bodemsoorten op beplanting wordt beproefd.
- Vergroening van de stad vindt in veel projecten plaats. Op verschillende plekken geeft dit mogelijkheden tot excursies. Op de hofbogen is bijvoorbeeld een proefstuk ingericht. Voor het project rijnhaven is vanuit de keet de bouwplaats zichtbaar en is middels foto's en maquettes gevisualiseerd hoe het plan zich moet ontwikkelen.

- Op verschillende plekken in de stad zijn waterbergingsprojecten ontwikkeld en worden ontwikkeld. Bijvoorbeeld bij Ahoy, waar water bij veel regen in de ondergrond wordt gepompt om bij droogte gebruikt te kunnen worden voor de bewatering van de beplanting.
- De HER is een volledig circulair bouwwerk wat gebruikt gaat worden als recyclestation (oplevering januari 2025). Er is goed zichtbaar hoe bestaande materialen zijn hergebruikt.

Financiële inspanning:

Geen extra financiële inspanning.

Praktische uitvoering:

Scholen worden benaderd om aan te haken op bovenstaande voorbeelden voor buitenschoolse activiteiten in samenwerking met het ingenieursbureau van de gemeente.

4. **Versterken van schooltuinen als educatief middel**

Relatie tot beleid:

Vanuit de NME-uitvoeringsagenda 2024-2026 is de ambitie gesteld om deelname aan school-tuinieren te verhogen naar 100%.

Financiële inspanning:

De school bekostigt zelf de aanleg van de schooltuin.

Praktische uitvoering:

Geen extra middelen nodig. De ambitie van 100% deelname aan school-tuinieren sluit goed aan op het advies van het burgerberaad.

5. **Stimuleer autoluwe zones rondom scholen**

Relatie tot beleid:

In het verkeerscirculatieplan is opgenomen dat maatregelen worden genomen in de verkeerssituaties rondom scholen. Deze aanpassingen ten behoeve van de verkeersveiligheid zijn het invoeren van eenrichtingsverkeer en verkeersfilters (bijvoorbeeld op de Schiedamse Vest en Beukelsdijk). Deze maatregelen sluiten daarom mooi aan op het deeladvies van het burgerberaad.

Aandachtspunten/Opmmerkingen:

- Er komen bezuinigingen op NME, waarbij de lessen van de grootste NME organisatie (Stichting Natuurstad) niet meer kosteloos worden aangeboden aan scholen. Dit kan een drempel voor een school zijn.

Uitvoeringsvoorstel: Rotterdam Vergroent

Korte samenvatting advies:

Het burgerberaad benadrukt het belang van het behoud en de vergroening van Rotterdamse openbare ruimtes om recreatie, biodiversiteit en gezondheid te bevorderen. Adviezen omvatten het vergroenen van onbenutte ruimtes, het planten van klimaatbestendige bomen, het ondersteunen van laagdrempelige burgerinitiatieven en het beschermen van bestaande groenvoorzieningen.

Sub-adviezen:

1. Vergroenen van onbenutte ruimtes met groenten- en kruidentuintjes, in samenwerking met buurtcentra en gemeenteondersteuning

Relatie tot beleid:

In de Groenagenda is het onderdeel “Groen dichtbij huis” opgenomen. Dit onderdeel richt zich op het vergroenen in straten en op buurtpleintjes, samen met bewoners. Bewoners kunnen een verzoek doen of een plan indienen voor meer groen in de straat. Samen met de gemeente wordt gekeken hoe dit het best gerealiseerd kan worden. Acties door groengroepen kunnen worden ondersteund. Overigens zijn groenten- en kruidentuintjes meestal niet mogelijk of aan te bevelen in verband met verontreinigingen in de ondergrond.

Tijdsinspanning:

Alles wat genoemd wordt rond vergroening wordt al gedaan. Daarvoor zijn middelen en is capaciteit beschikbaar. Wel is duidelijk dat er behoefte is aan meer informatie en aandacht voor vergroening in de stad.

Financiële inspanning:

Voor 50k kan een grote campagne gedraaid worden.

Praktische uitvoering:

De bekendheid van dit beleid kan vergroot worden door een publiekscampagne, waarbij de inwoners van Rotterdam en pandeigenaren gemotiveerd worden om aan de slag te gaan met groen. In bv. Alle wijkhubs zou informatie te vinden kunnen zijn.

2. Planten van weers- en temperatuurbestendige bomen in overleg met Trompenburg

Relatie tot beleid:

In alle buitenruimte projecten van de gemeente wordt gekeken of er extra groen en bomen bij kunnen komen. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de optimale groeiomstandigheden van de bomen, zowel nu als in de toekomst. Er is hier contact over met Arboretum Trompenburg. Ideeën van bewoners voor extra bomen worden indien mogelijk gevoerd. De ondergrond ligt namelijk vaak vol met kabels en leidingen.

Praktische uitvoering:

Dit deeladvies sluit goed aan op het lopend beleid van de gemeente en het contact met Trompenburg. Verantwoordelijke ambtenaren gaan graag in gesprek met leden van het burgerberaad voor concrete ideeën om dit beleid te voeden.

3. Stimuleren van laagdrempelige groene burgerinitiatieven, met activiteiten en ondersteuning door buurtcentra en groenexperts

Relatie tot beleid:

Via Opzoomermee bestaat de mogelijkheid om zelf aan de slag te gaan met groen, een regenton etc. Ook is er in een aantal wijken een wijkaanpak, waarbij iemand met binding met deze wijk de opdracht krijgt om rond het thema groen, klimaatmaatregelen en bewegen in gesprek te gaan met bewoners en organisaties

in de wijk. Kleinschalige initiatieven en acties die daaruit voortkomen worden gerealiseerd. Het is ook mogelijk om als bewoner groen van de gemeente te onderhouden. Er zijn wijk tuinmannen die hierin ondersteunen.

Tijdsinspanning:

Het organiseren van een groenacties gebeurt feitelijk al door alle activiteiten die rond groen die door verschillende partijen in de stad gedaan worden. Deze activiteiten ondersteunen we. Maar blijkbaar kan de communicatie rond de gemeentelijke activiteiten verbeteren.

Praktische uitvoering:

Zie 1.

4. Behoud en onderhoud van bestaande parken, volkstuinen en openbaar groen

Relatie tot beleid:

In de begroting van de gemeente is geld opgenomen om het bestaande groen en de parken te onderhouden. Volkstuincomplexen zijn zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van het groen.

Overige vragen/opmerkingen:

- Als er bij de leden van het burgerberaad concrete ideeën zijn of de wensen zijn om zelf een bijdrage te leveren aan de vergroening van de stad, dan horen we dat graag. We willen graag vertellen en laten zien wat we doen en met hen in gesprek om eventuele ideeën verder vorm te geven.

Uitvoeringsvoorstel: Duurzaam gebruik van Reststromen

Korte samenvatting advies:

De gemeente kan samenwerking met de industrie versterken door Industriële en organische reststromen efficiënter in te zetten. Dit kan door hergebruik van reststromen als nieuwe grondstoffen, energie of warmte. Een derde partij kan helpen de huidige situatie te analyseren en juridische mogelijkheden voor verbeterde hergebruikseisen te onderzoeken.

Sub-adviezen:

-
1. **De gemeente moet stimuleren dat industriële reststromen hoogwaardig hergebruikt worden en kunnen worden omgezet in nieuwe grondstoffen, producten, of als energiebron voor Rotterdam.**
-

Relatie tot beleid:

De chemische industrie is van nature geclusterd rondom chemische processen waarvan de reststromen van het ene proces worden ingezet als grondstof voor de ander. Er vindt dus al op grote schaal (kilotonnen per jaar) hoogwaardig hergebruik van reststromen plaats. Het chloorcluster is hier een goed voorbeeld van. Daarnaast wordt afgevangen CO₂ via de OCAP-leiding naar het Westland gepompt om daar gebruikt te worden in de kassen. Ook wordt restwarmte vanuit de Botlek naar de stad toe getransporteerd om gebouwen op de zuid- en noordoever te verwarmen.

De schaal van deze processen en de bijbehorende inspanningen om deze verder te optimaliseren vallen grotendeels buiten de directe invloedssfeer van de gemeente. We werken daarom aan het stimuleren en faciliteren van bedrijven die reststromen hoogwaardig willen gebruiken, op diverse manieren:

- De gemeente faciliteert bedrijven die willen ondernemen met reststromen via het circulair loket. Dit loket wordt momenteel opgeschaald in de regio, in samenwerking met de Provincie Zuid-Holland.
- Stimuleren van circulair ondernemerschap: Om circulair denken en doen het nieuwe normaal te maken is het nodig om de noodzakelijke randvoorwaarden te scheppen. Rondom circulair ondernemerschap gaat dat vooral om het creëren van (bedrijfs)ruimte, het ondersteunen met subsidies of andere ondersteuning voor innovaties.
- CIRCO-tracks: Bedrijven die binnen eenzelfde product- of materiaalketen de kansen voor circulair ondernemen met elkaar willen bespreken en doorvoeren, kunnen met CIRCO-tracks meedoen. Een ondernemer gaat dan in gesprek met zijn leveranciers, klanten en afvalverwerkers over hun circulaire businesscase.
- De gemeente stimuleert duurzame innovaties met subsidies en investeringen via de subsidieregeling circulaire initiatieven, Kansen voor West, Innovation Quarter en het Energietransitiefonds Rotterdam.
- Vanuit de programma's Duurzame Haven en Rotterdam Circulair werken we met partners zoals het havenbedrijf en Deltalinqs aan verdere verduurzaming van de haven.
- Reststromen die zich lenen om te verbranden worden daar ook vaak al voor gebruikt. De elektriciteit en (hoge druk) stoom die dat oplevert wordt weer benut door de eigen fabriek of in stoomclusterverband gedeeld met derden. Er wordt al restwarmte vanuit AVR en Shell getransporteerd naar de gebouwde omgeving, waar het via warmtenetten naar de gebouwen en woningen gebracht. De potentie in de haven hiervan is nog niet genoeg in beeld, onderzoek hiernaar kan geïntensiveerd worden.

Tijds- en financiële inspanning:

Hier wordt al aan gewerkt door, opgeteld, circa 1,5 fte.

Praktische uitvoering:

Dit advies sluit vanwege bovenstaande mooi aan op het lopend beleid van de gemeente.

-
2. **Een onafhankelijke partij kan onderzoeken hoe reststromen momenteel worden ingezet en advies geven voor efficiënter gebruik.**
-

Relatie tot beleid:

Een onderzoek naar onderbenutte reststromen, en de belemmeringen voor hoogwaardiger toepassing, kan boeiende inzichten opleveren. Het advies is om dit onderzoek voor te bereiden en uit te voeren in samenwerking met bijvoorbeeld het Havenbedrijf en Deltalinqs. Zij zijn namelijk al met verschillende partijen (verenigd in een 'Coalition of the Willing') actief om te verduurzamen.

Voor restwarmte heeft dit al enige aandacht vanuit de gemeente en vanuit de Regio en Provincie Zuid-Holland. De gemeente onderzoekt wat de mogelijkheden zijn voor uitkoppeling van restwarmte in de Botlek regio ten behoeve van de gebouwde omgeving.

Tijdsinspanning:

Een goede voorbereiding en begeleiding van een extern onderzoek kan vanuit de eigen organisatie. De doorlooptijd (voorbereiding, aanbesteding, uitvoering) voor een gedegen onderzoek bedraagt zeker een jaar.

Financiële inspanning:

Kosten hangen sterk af van de scope, 25k tot 100k is zeker benodigd. Kosten zijn afhankelijk van de scope en omvang van het onderzoek, en van eventuele bijdragen van partners.

Praktische uitvoering:

De uitvoering van het onderzoek zou in meerdere fases moeten verlopen.

1. inventarisatie*
2. besluit om het onderzoek wel of niet uit te voeren
3. afbakening en onderzoeksopzet
4. uitvoering

*hier zou ook inzicht moeten ontstaan op de impact die er vanuit gemeente gemaakt kan worden ten opzichte van inspanning/kosten die daar mee gepaard gaan.

3. **De gemeente kan juridische mogelijkheden verkennen voor aanvullende eisen rondom hergebruik van industriële reststromen.**

Relatie beleid:

De afvalwetgeving voor de industrie wordt bepaald door de Rijksoverheid en wordt onder andere vastgelegd in het Landelijk Afvalplan. Dit plan wordt momenteel herschreven om de transitie naar een circulaire economie te ondersteunen. Dit herziene plan draagt de titel Circulair Materialenplan en is naar verwachting in 2025 gereed. De juridische mogelijkheden voor lokale overheden zijn zeer beperkt. Voor het gebruik van restwarmte vormen de provincie en de omgevingsdienst bevoegd gezag.

Financiële inspanning:

Niet van toepassing i.v.m. negatief advies

Praktische uitvoering:

Niet van toepassing i.v.m. negatief advies

4. **Als verbranding van reststromen onvermijdelijk is, kan de gemeente investeren in infrastructuur om deze energie efficiënt naar de stad te transporteren.**

Relatie tot beleid:

De reststromen van de industrie zijn vaak brandgevaarlijk, explosief, giftig of chemisch vervuild. Deze lenen zich niet voor transport (via leidingen) naar de stad. Gespecialiseerde afvalbedrijven halen deze stromen nu op om ze op een veilige wijze te verwerken. Ook hier geldt dat het faciliteren van de ontwikkeling van (chemische) processen die van nature minder of niet vervuilend zijn voor langere termijn het probleem bij de wortel aanpakt. Ongevaarlijke reststromen zoals pallets, metalen, karton, kunststoffen en restafval worden door reguliere inzamelaars opgehaald en gerecycled of verbrand om energie terug te winnen. Door innovaties in de sorteer- en recyclingsector te stimuleren ondersteunen we de ontwikkeling van hoogwaardiger verwerkingsmogelijkheden. Er wordt al restwarmte vanuit AVR en

Shell getransporteerd naar de gebouwde omgeving, waar het via warmtenetten naar de gebouwen en woningen wordt gebracht. De potentie in de haven hiervan is nog niet genoeg in beeld.

Financiële inspanning:

Niet van toepassing i.v.m. negatief advies

Praktische uitvoering:

Niet van toepassing i.v.m. negatief advies

Overige opmerkingen:

- De industrie in Rotterdam behoort reeds tot de meest efficiënte in zijn soort. De focus op het (nog een beetje) efficiënter maken van de bestaande industrie is zinvol. Maar dat mag niet ten koste van de aandacht voor en onderzoek naar de potentie van innovaties op het vlak van bijvoorbeeld biochemie en biobased grondstoffen. Het stimuleren van deze nieuwe technologieën legt de basis voor toekomstige duurzame bedrijvigheid. Dit draagt bij aan de concurrentiepositie van Rotterdam.

Uitvoeringsvoorstel: Een centraal Informatieplatform Klimaat

Korte samenvatting advies burgerberaad:

Een centraal platform en fysieke loketten bieden Rotterdamse burgers, bedrijven en instellingen toegang tot uitgebreide klimaat- en duurzaamheidsinformatie en praktische ondersteuning. Het online platform fungeert als een informatie- en interactiehub, met chat, ideeënuitswisseling en contactmogelijkheden, terwijl mobiele loketten kwetsbare groepen bereiken. De gemeente beheert dit platform, samenwerkend met organisaties als TNO en KvK.

Sub-adviezen:

1. Een online platform, met fysieke loketten waar mensen naartoe kunnen.

Relatie tot beleid:

Online ontwikkelingen staan nooit stil, we zien veel waarde in dit advies van het burgerberaad. Voor een centraal online platform waar iedereen toegang tot heeft, zien we kansen in de overgang van Duurzaam010.nl naar Rotterdam.nl. De verbeterpunten die het burgerberaad aandraagt zullen we hierin meenemen. Op dit online platform zal ook informatie en een verwijzing naar fysieke loketten in de stad beschikbaar zijn. Voorbeelden van fysieke loketten zijn: Energieloket 2.0 (begin 2025), Huiskamer Pendrecht en de (periodieke aanwezigheid in) Wijkhubs. Naast verwijzingen naar fysieke locaties, kunnen we op het online platform ook verwijzen naar online locaties waar informatie te vinden is met betrekking tot het thema klimaat, bijvoorbeeld Milieu Centraal. De Klimaat Academie, onderdeel van Duurzaam Doorbouwen, is eerder opgericht om duurzame bouwambities te helpen verwezenlijken. Momenteel verkennen we de mogelijkheden als het gaat om het uitbreiden van de scope en de vorm van de Klimaat Academie, zodat beide platforms elkaar kunnen versterken.

Tijdsinspanning:

De overgang van het online platform van Duurzaam010.nl naar Rotterdam.nl inclusief het inbouwen van extra voorzieningen zal ca. 12 maanden in beslag nemen (start begin 2025). Voor de Klimaat Academie is een extra tijdelijke inspanning nodig van twee jaar. De motie met betrekking tot verbreding van de scope van de Klimaatacademie is momenteel in behandeling en zal via reguliere weg aan de gemeenteraad gerapporteerd worden. Dit vraagt naar verwachting om een grotere tijdsinspanning.

Financiële inspanning:

De overgang van het online platform en het Energieloket 2.0 (zijn in te) passen in het reguliere begrotingsprogramma. De oorspronkelijke opzet van de Klimaat Academie wordt gefinancierd middels de uitwerking Plan van Aanpak Duurzaam Doorbouwen. Het uitbreiden van de scope van de Klimaat Academie zal waarschijnlijk wel om aanvullende financiële investeringen vragen, en mogelijk ook permanente aanvullende dekking. Afhankelijk van de uiteindelijke vorm en scope kan een betere inschatting worden gegeven van de geschatte kosten. Indien uit het onderzoek naar de uitbreiding van de scope van de Klimaat Academie blijkt dat dit haalbaar is, waarmee voorzien zou worden in veel van de geadviseerde activiteiten (zoals o.a. genoemd in sub-advies 2 & 5), dan zal naast het budget wat beschikbaar is gesteld vanuit het DTB (voor o.a. een projectleider en samenwerking met lokale gebiedsontwikkelingen), nog bekeken moeten worden wat hiervoor de geschatte kosten zullen zijn. Meer duidelijkheid verwacht met de afhandeling van de bijbehorende motie.

Praktische uitvoering:

De gemeente voorziet in veel van de genoemde adviezen. We zien zeker ruimte voor verbetering in het volgende:

- Optimaliseren het online platform: vindbaarheid, toegankelijkheid, navigeerbaarheid, volledigheid van informatie om de effectiviteit van de informatieoverdracht te vergoten
- Het verbinden van bestaande informatie, initiatieven, projecten, platforms, loketten (daar waar dat mogelijk is), zodat deze elkaar kunnen versterken en aanvullen.

2. Een ideeënbuis, klachtenloket, kennisbibliotheek, informatiebulletin, expertisecentrum, adressenlijst (contact) nieuwsbrief.

Relatie tot beleid:

We stellen voor een ideeënbus/klachtenloket in het online platform in te bouwen. Op die manier worden ideeën en klachten voornamelijk centraal verzameld. Nieuwsbrieven blijven we verspreiden via (lopende) projecten en kunnen eventueel ook worden geplaatst op het online platform. Gezien de connecties van de Klimaat Academie met kennisinstituten, zien we hier ook een kans voor het creëren van een expertisecentrum en kennisbibliotheek, mits daar voldoende capaciteit en middelen beschikbaar zijn.

Tijds- en financiële inspanning:

Zie 1.

Praktische uitvoering:

Combinatie van het overzetten en verbeteren van het online platform, onderzoeken van het verbreden van de scope van de Klimaat Academie en de verbinding van bestaande initiatieven, projecten, platforms, loketten (daar waar dat mogelijk is). De optie van een duurzame 'Google Maps' voor groene projecten nemen we in overweging en we bekijken of het mogelijk is om dit toe te voegen aan het online platform.

3. Via hyperlinks toegang tot het aanvragen van vergunningen en patenten en het maken en indienen van bedrijfs- en klimaatplannen, het starten van crowdfunding-acties.

Relatie tot beleid:

Ondernemers ondersteunen is een speerpunt dat we blijven omarmen. Niet geheel toevallig viert we het 40-jarig bestaan van de ondernemersbalie. Ondernemers die een (duurzaam) bedrijfsplan hebben kunnen ondersteuning krijgen via de Ondernemersbalie. Op Ondernemen010.nl is veel informatie te vinden voor deze specifieke doelgroep. Zij kunnen hier ook terecht als ze bijvoorbeeld een vergunning nodig hebben. Als het ondernemers helpt om doorverwijzing voor het aanvragen van patenten op te nemen, zullen we daarnaar kijken. Op het geadviseerde online platform 'klimaat' dat we op Rotterdam.nl gaan creëren kunnen verwijzingen naar Ondernemen010.nl worden toegevoegd. Voor bedrijven wordt ook Servicepunt Zon voor één-op-één advies en de Flex Scan (laat zien of flexibiliteit in energiegebruik een oplossing is voor uw situatie) aangeboden. Daarnaast ondersteunt Citylab010 vernieuwende initiatieven die een positieve bijdrage leveren aan Rotterdam. In het aanbieden van crowdfunding-acties ziet het college op dit moment geen rol, omdat we zien dat de markt hier al in voorziet. Een link naar een goede organisatie(s) die dit faciliteert (mits non-profit) behoort tot de mogelijkheden.

Tijdsinspanning:

Zie 1. De initiatieven vanuit Programma Zon vragen niet om een extra tijds- of financiële inspanning. Dit blijft lopen via huidige projecten.

Praktische uitvoering:

Combinatie van het overzetten en verbeteren van het online platform, onderzoeken van het verbreden van de scope van de Klimaat Academie (indien mogelijk) en de verbinding van bestaande initiatieven, projecten, platforms, loketten (daar waar dat helpend is).

4. Interactie door middel van chat-mogelijkheden, voor overleg, discussie, voorlichting en netwerken.

Relatie tot beleid:

Digitale vindbaarheid van informatie en laagdrempelig contact is erg belangrijk weten we uit ervaring. We onderzoeken de mogelijkheden voor het toevoegen van live chat en een chatbot als eerste hulp bij vragen op het online platform. Als Rotterdammers behoefte hebben aan een echt gesprek kunnen zij contact opnemen met de gemeente of langs bij de fysieke aanwezigheden van de gemeente (huiskamer, wijkhub, informatiemarkt e.d.). Ook kunnen we als dat nodig is verwijzen naar onze partners in de stad met een bepaalde expertise, bijvoorbeeld VVE-10. Op het online platform zullen contactgegevens duidelijk worden vermeld. Daarnaast organiseren we ook regelmatig dingen in de buurt/wijk over specifieke onderwerpen. Zo zijn we bijvoorbeeld aanwezig op verschillende markten om Rotterdammers te informeren over

isoleren en energiebesparing. Ook organiseren we één keer per jaar de Nationale Klimaatweek om bewustwording stimuleren en praktische informatie te delen.

Tijds- en financiële inspanning:

Zie 1. Mogelijk langer door mogelijkheden, drempels en doorontwikkelingsvraagstukken die tegenkomen in het onderzoek naar een chatbot.

Praktische uitvoering:

Zie vorige punt.

5. Een of meerdere fysieke en mobiel-fysieke loketten waar alles kan wat online ook kan, maar waar je directe hulp en ondersteuning kunt krijgen van mens tot mens.

Relatie tot beleid:

Fysiek contact met Rotterdammers in hun eigen buurten is een belangrijke hoeksteen in veel van onze aanpakken. Vaste fysieke loketten zijn er of worden opgericht. Mobiel-fysieke loketten (in de vorm van collega's of partners) zijn meer projectgericht beschikbaar. Deze fysieke momenten in wijken lopen vooral via gebiedsaanpakken (aardgasvrij én isolatie). In het geval dat er geen lopende aanpak is, komt de gemeente op afspraak langs als die wens er is vanuit een bewoner, wijkraad of buurtinitiatief (responsieve acties). Wijkhubs en Energieloket. Op het online platform kunnen we aangeven hoe je in contact kan komen met de gemeente.

Tijds- financiële inspanning:

Rotterdammers kunnen nu al terecht bij al bestaande fysieke en mobiel-fysieke loketten. Aan onze aanwezigheid in de stad blijven we ook aan werken vanuit de lopende projecten.

Praktische uitvoering:

Dit deeladvies sluit goed aan op de lopende projecten en aanpakken.

Overige opmerkingen:

- We verwachten een passende doorontwikkeling van het online platform goed te kunnen realiseren. Zoals met veel (online) platforms is er de uitdaging van zoveel mensen, zoveel wensen. Uit ervaring weten we dat scopen belangrijk is, omdat je anders samenhang en focus verliest. We kunnen eventueel de behoeften en wensen verder onderzoeken om de scope te bepalen. Hiervoor kunnen we aansluiten op al bestaande onderzoeken, zoals bijvoorbeeld de Omnibusenquête.
- Om de scope van de Klimaat Academie te bepalen is nader onderzoek nodig. Mogelijk zal nog (uitgebreider) onderzocht moeten worden waar de Rotterdamse bewoners behoefte aan hebben, zodat deze ook daadwerkelijk kan voldoen aan de verwachtingen en kan voorzien in deze behoeften en van toegevoegde waarde is.
- Voorgestelde adviezen met betrekking tot het indienen van bedrijfs- en klimaatplannen kunnen worden opgenomen, maar vraagt mogelijk om extra inzet in de vorm van personen die opvolging kunnen geven hieraan. Ondernemen010 is faciliterend.
- Bij het toevoegen van een chatbot zal naast de ontwikkeling hiervan ook beoordeeld moeten worden hoe goed deze uiteindelijk in staat is om vragen te beantwoorden, of er juiste doorverwijzingen plaatsvinden indien nodig. Vraagt om ontwikkeling, evaluatie en eventueel doorontwikkeling. Dit zal meegenomen worden in het project. Idem voor live chat.

Uitvoeringsvoorstel: Hergebruik van regenwater

Korte samenvatting advies burgerberaad:

Door klimaatverandering wordt drinkwater schaarser en regenbuien intensiever. Rotterdam moet regenwater hergebruiken voor toiletspoeling, wasmachines en groenonderhoud. Dit kan via regenwateropslag bij nieuwbouw en renovaties, reservoirs in de openbare ruimte, en bewustwording bij burgers om regenwater op te vangen. De gemeente kan subsidies uitbreiden en projecten promoten.

Sub-adviezen:

1. Aanpassingen bij nieuwbouw en renovaties om regenwater op te slaan

Relatie tot beleid:

Vanuit Rotterdam Weerwoord wordt regenwaterhergebruik al gestimuleerd, zowel voor bestaande bouw als nieuwbouw. Er is een samenwerkingsovereenkomst met Rotterdamse woningcorporaties, een wijkaanpak voor Rotterdammers, en klimaatbestendig bouwen wordt gestimuleerd.

Regenwaterhergebruik staat nog in de kinderschoenen door eerdere slechte ervaringen (Leidscherijn). Samen met TU Delft worden nieuwe systemen getest voor zowel nieuwbouw als bestaande panden. De samenwerking tussen gemeente, waterschappen en drinkwaterbedrijf (genaamd Alliantie Waterkracht) richt zich op verbeteringen in stedelijk waterbeheer, waaronder regenwaterhergebruik.

Financiële inspanning:

Voor 50k kan een grote campagne worden gevoerd om inwoners en pandeigenaren te motiveren.

Praktische uitvoering:

Gezien dit advies goed aansluit op lopend beleid, maar duidelijk is dat het nog niet bekend is bij het grote publiek, kan deze bekendheid kan vergroot worden door een publiekscampagne, waarbij de inwoners van Rotterdam en pandeigenaren gemotiveerd worden om in actie te komen. Het voorstel is om een campagne te draaien die laat zien wat de waarde van hergebruik van regenwater is, de mogelijke oplossingen die er zijn plus de subsidiemogelijkheden.

2. Gemeente voert gesprekken met beheerders, eigenaren, en projectontwikkelaars van verouderde woningen over wateropslag, geïnspireerd door de Belgische Hemelwaterverordening

Relatie tot beleid:

Rotterdams WeerWoord onderzoekt samen met de afdeling Vastgoed (Stadsontwikkeling) de toepassing van de Belgische Hemelwaterverordening voor Rotterdams vastgoed, zoals schoolgebouwen en maatschappelijk vastgoed. Klimaatadaptatie is al opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP), zodat waterberging wordt meegenomen bij nieuwbouw en renovatie.

Praktische uitvoering:

Het lopende onderzoek sluit goed aan op het advies van het burgerberaad.

4. Gemeente inzet op aanleg van reservoirs en wadi's in de openbare ruimte, zoals bij pleinen en rotondes en reservoirs in publieke ruimte voorzien van kunst om wateropvang visueel aantrekkelijk te maken

Relatie tot beleid:

Vanuit de Groenagenda worden 50 straten en 15 pleinen klimaatadaptief ingericht, vooral door steen te vervangen door groen, zoals wadi's. Ook stadsprojecten houden rekening met klimaatadaptatie; bij de herinrichting van het Hofplein worden bijvoorbeeld 150 bomen toegevoegd en een Urban Water Buffer aangelegd.

Vanuit Rotterdams WeerWoord en de Groenagenda wordt wateropvang al kunstzinnig toegepast, bijvoorbeeld als "afkoppelkunst" bij scholen zoals op het Amelandseplein in Carnisse.

Praktische uitvoering:

De programma's Weerwoord en Groenagenda faciliteren reeds in het advies van het burgerberaad.

5. Stimuleren van regenwateropvang in kruipruimtes van eengezinswoningen voor toiletspoeling

Relatie tot beleid:

Vanuit de stimuleringsregeling klimaatadaptatie is jaarlijks ongeveer 500.000 euro beschikbaar voor particuliere pandeigenaren, te gebruiken voor regenwaterhergebruiksystemen. Daarnaast is er een specifieke subsidieregeling voor woningcorporaties.

6. Gedragsverandering bij burgers en bedrijven stimuleren voor regenwateropvang en gebruik in tuin of op balkon

Relatie tot lopende programma's/projecten en beleidshistorie:

Binnen de wijkaanpak van Rotterdams WeerWoord wordt actief in gesprek gegaan met Rotterdammers. Hiermee worden bewoners bewust van hun rol in een klimaatadaptieve stad. Naast vergroenen van straten en aanleggen van geveltuinen geven we voorlichting over het klimaatbestendig maken van de eigen woning.

Praktische uitvoering:

De campagne van deeladvies 1 kan aanvullend voorzien in dit deeladvies.

Overige opmerkingen:

- Deeladvies 1 heeft raakvlak met verduurzaming van de woning, daarom is afstemming met afdeling Duurzaamheid noodzakelijk.

Uitvoeringsvoorstel: Hergebruik toegankelijk maken

Korte samenvatting advies burgerberaad:

Rotterdam moet initiatieven stimuleren die hergebruik en reparatie van meubels en apparaten bevorderen, zoals het ondersteunen van kringloopwinkels, repaircafés en het opzetten van circulaire hubs. Deze hubs moeten lokaal verspreid zijn en een mobiele reparatieservice bieden. De gemeente moet subsidies verstrekken en burgers betrekken bij duurzame initiatieven.

Voor het gehele advies geldt

Primaire link met Programma Rotterdam Circulair 2023-2026

Binnen het programma Rotterdam Circulair raakt dit advies specifiek aan de transitieagenda Rotterdammers (circulaire wijkaanpak) en de transitieagenda Consumptiewaar(de), waar het thema reparatie van consumptiegoederen is opgenomen.

De adviezen sluiten aan bij inspanningen van afdeling Rotterdam Circulair die gericht zijn op het realiseren van een vindbaar aanbod van tweedehands, reparatie, en duurzame winkels. Het bevorderen van hergebruik en circulaire initiatieven, zoals repaircafés, past binnen de bredere strategie voor een circulaire economie en het versterken van sociale cohesie in de wijk. Momenteel ontwikkelen we een strategie voor het bevorderen van reparatie, die zich nog in de ontwerpfase bevindt. Een werkgroep, met vertegenwoordigers uit het projectbureau Schone Stad en de afdeling Armoede, is hiervoor opgericht. Het streven is om collega's van andere afdelingen hierbij te betrekken.

Daarnaast is een aantal programma's op deeladviezen relevant:

- Grondstoffennota
- Wijk aan Zet
- Rotterdam Inclusief

Sub-adviezen:

1. Zet in op het uitbreiden van communicatie over hergebruik en reparatie

Tijdsinspanning:

Tijdelijke tijdsinspanning: opdracht uitschrijven communicatiecampagne. Uitvoering van dit advies kan binnen 6-9 maanden starten.

Financiële inspanning:

Communicatiecampagne thema hergebruik en reparatie: geschatte kosten 50.000-70.000 euro. Afhankelijk van beschikbaarheid van budget kan een campagne stadsbreed of in bepaalde wijken/met specifieke focus worden ingezet.

Praktische uitvoering:

Er is behoefte aan meer zichtbaarheid en een sterker netwerk voor reparatie initiatieven. De gemeente kan hierin faciliteren door de zichtbaarheid van deze initiatieven te vergroten en een netwerk op te bouwen. Dit moet echter op een manier die de zelfstandigheid van de repaircafés respecteert. Sommige repaircafés maken deel uit van de stichting repaircafe.org, terwijl andere zelfstandig opereren.

Als gemeente promoten we bestaande kringloopwinkels en repaircafés via de Circulaire Routeplanner. In lijn met dit advies gaan we deze routeplanner verbeteren en bekender maken. Daarnaast stellen we voor aan meer zichtbaarheid van kringloopwinkels en repaircafés te werken door middel van een communicatiecampagne rond het thema hergebruik en reparatie.

Kringloopwinkel RataPlan van het werkstation op Zuid wordt ondersteund door Rotterdam Inclusief. Daarnaast wordt kringloopwinkel Het Goed ondersteund met spullen die zij van het milieupark ontvangen. Vaak zijn spullen die Rotterdammers inleveren bij milieuparken en bij pop-up milieuparken nog prima te gebruiken. In samenwerking met partijen op het Noorderiland en in Middelland zorgen we

ervoor dat spullen die nog jaren meekunnen niet weggegooid worden maar een nieuwe eigenaar krijgen. Hetzelfde geldt voor de kringloopcontainers op de milieuparken. Omdat dit, vaak met energie die in die wijken zit, goed werkt zoeken we meer gebieden waar we deze samenwerking kunnen opzetten. Ook verkennen we of het goed werkt om op plekken waar je spullen in kan leveren meteen een reparatiemogelijkheid toe te voegen. Verder proberen we spullen die op straat worden gezet zoals bijvoorbeeld meubels en elektrische apparaten in te zamelen en hier een nieuwe eigenaar voor te zoeken.

2. Zet in op het versterken van circulaire hubs in de wijk

Tijdsinspanning:

De vraag is wat het Burgerberaad verstaat onder circulaire hubs. Dit kunnen bijvoorbeeld wijkhubs zijn met een circulair component, zoals de wijkhub in het Oude Noorden (ruiltafels) of de Provenierswijk-Agniesebuurt (ruilkast). Voor dat soort initiatieven is de tijdsinspanning kort. Ook werken we met verschillende initiatieven samen in 12 wijken. Die samenwerkingen kosten meer en structureler tijd. Het ontwikkelen van een compleet nieuwe 'hub' duurt minimaal een half jaar tot een jaar, en is afhankelijk van de energie in de wijk.

Financiële inspanning:

Dit is afhankelijk van het aantal nieuwe 'hubs' en de bedoeling van het Burgerberaad. De mogelijkheden om circulaire initiatieven financieel te ondersteunen bij het huren van ruimte zijn beperkt.

Praktische uitvoering:

De circulaire wijkaanpak richt zich op Rotterdammers die zich willen inzetten voor een circulaire wijk. Dit zijn bewoners, ondernemers of een stichting die circulair gedrag mogelijk maakt in de wijk. Denk hierbij aan workshops, het laten/leren repareren van spullen of mogelijkheden om producten door te geven, te lenen of te ruilen. Momenteel zijn in 12 wijken soortgelijke initiatieven. In deze context kan je deze initiatieven zien als een circulaire hub: een plek waar Rotterdammers terecht kunnen voor reparatie en hergebruik. Binnen de wijkaanpak hebben sommige initiatieven een eigen ruimte.

In lijn met dit advies verkennen we uitbreiding van de circulaire wijkaanpak. Een extra ambitie is: meer beschikbare ruimte voor initiatieven. Andere aandachtspunten zijn de continuïteit van lopende initiatieven en logistieke uitdagingen bij het uitwisselen van goederen.

3. Zet gereedschap uitleen- en deelinitiatieven op in de wijk

Tijdsinspanning:

Het opzetten van een leen- en uitruilmogelijkheid voor gereedschap is afhankelijk van de energie uit de wijk, vanwege de beheerwerkzaamheden die hiermee gemoeid zijn. De ervaring leert dat zoiets minimaal een half jaar tot een jaar duurt om op gang te krijgen.

Financiële inspanning:

Geen extra financiële middelen nodig.

Praktische uitvoering:

Uitlenen en delen van gereedschap gebeurt bijvoorbeeld bij de Gouwe (Kl)ouwe in Carnisse om meubels te repareren. Dit gereedschap kunnen bewoners ook tijdelijk mee naar huis nemen. Elk weekend kunnen bewoners daar gereedschap lenen en een adviseur vragen om hulp. Dit soort initiatieven werken goed, omdat bewoners het initiatief starten. Via de circulaire wijkaanpak stimuleert en faciliteert de gemeente waar dat nodig en nuttig is.

Een extra ambitie hierbij is om dit in meerdere wijken mogelijk te maken, want dit is nu voor zover bekend, alleen mogelijk in Carnisse en het Oude Westen.

4. Zet circulaire kwartiermakers in voor het versterken van circulaire initiatieven

Tijdsinspanning:

Tijdelijke tijdsinspanning: momenteel worden 2 nieuwe circulaire kwartiermakers geworven. Zij starten eind 2024/begin 2025 voor minimaal een half jaar en indien mogelijk 1 jaar. Als in andere wijken behoefte is aan een kwartiermaker, is de verwachte tijdsinspanning om dit op te zetten minimaal 3 maanden.

Financiële inspanning:

De kosten van 1 kwartiermaker (die wij in dit verband zien als duurzaamheidsadviseur) bedragen tussen de 20.000 en 30.000 euro per opdracht (half jaar 8u/p.w. plus projectgeld voor activiteiten). Om twee extra wijken te ontginnen zijn de geschatte kosten 40.000-60.000 voor een half jaar en 80.000-120.000 op jaarbasis.

Praktische uitvoering:

Het inzetten van adviseurs op het gebied van hergebruik werkt iets anders dan zoals bij energiecoaches. De vermindering van grondstoffengebruik gebeurt namelijk vaak via gemeenschappen in de wijk. Voor het hergebruiken van spullen en materialen is eigenlijk altijd een balans van vraag en aanbod nodig. Het werkt goed om dit op wijkniveau bij elkaar te brengen. Bijvoorbeeld door te delen, ruilen, hergebruiken, leren repareren en minder te verspillen.

Een onderdeel van de circulaire wijkaanpak is de inzet van zogenaamde 'kwartiermakers'. Deze bewoners werken in opdracht van de gemeente Rotterdam, en kunnen worden beschouwd als circulaire wijkadviseurs. Dit zijn Rotterdammers die in de wijk wonen of werken. Zij verkennen het circulair netwerk in de wijk en halen op wat de wensen en ideeën van bewoners (initiatieven) zijn. Ook organiseren zij activiteiten om hergebruik mogelijk te maken. Daarna kunnen zij als projectleider ingezet worden om de opgehaalde ideeën uit te voeren. Denk hierbij aan het starten van een weggeefwinkel, het organiseren van workshops om spullen een tweede leven te geven of een kledingruil in de wijk.

Momenteel zijn er 4 projectleiders en 1 kwartiermaker actief. Daarnaast worden 2 nieuwe kwartiermakers geworven in het Oude Noorden en Mathenesse. Zij starten eind 2024/begin 2025. Ook organiseren Aktiegroep Oude Westen, Gouwe (Kl)ouwe en de Moeite Waard in Carnisse, Iedereen aan Boord (Noordereiland), de Warme Huiskamer (Crooswijk) en het Wijkpaleis (Middelland) soortgelijke activiteiten. Deze betrokken Rotterdammers kunnen in dat opzicht ook worden beschouwd als circulaire adviseurs, gericht op het hergebruik van grondstoffen in de wijk.

5. Zet een elektrische 'repareerbus' in voor wijken met beperkte toegang tot circulaire hubs

Tijdsinspanning:

Tijdelijke tijdsinspanning: het opzetten van het repareerbusje kan maximaal 6-9 maanden duren voor uitvoering, inclusief wervings- en logistieke voorbereiding.

Financiële inspanning:

De geschatte kosten liggen rond de 25.000-30.000 euro voor een jaar. Deze opdracht kent een duur van minimaal 1 jaar. Geschatte kosten voor 2 jaar zijn 50.000-60.000 euro.

Praktische uitvoering:

Afgelopen twee jaar hebben we gewerkt aan een bredere aanpak van het pop-up milieupark, een extra dienst vanuit de gemeente. Steeds vaker kunnen Rotterdammers terecht bij het pop-up milieupark. Niet alleen om spullen te brengen, maar ook om de mogelijkheden van circulair gedrag te ervaren. Bijvoorbeeld door een theatervoorstelling over afval voor jong en oud, door een workshop repareren of upcyclen of door onderling spullen te delen. Op die manier bereiken we bezoekers van het pop-up milieupark, ook in moeilijk bereikbare wijken.

De inzet van een repareerbusje is in dat opzicht interessant, maar kent grote uitdagingen op het gebied van de bemensing, aanschafkosten en bezetting. Ons voorstel is daarom om het pop-up milieupark door te ontwikkelen. Zo komen we ook in moeilijk bereikbare wijken om advies, reparatiemogelijkheden, afvalscheiding en meer informatie en ervaringen rondom hergebruik aan te bieden.

6. Versterk het netwerk van circulaire initiatieven met extra financiering en continuïteit

Financiële inspanning:

Rotterdam Circulair werkt vooral via opdrachtverstrekking aan initiatiefnemers, en niet met subsidies. De benodigde extra financiering bedraagt ongeveer 30.000-40.000 euro voor 2025 en 2026.

Praktische uitvoering:

Vanuit het programma Rotterdam Circulair en het Lokaal Budget zijn financiële middelen beschikbaar om wijkinitiatieven te ondersteunen. Daarnaast bestaan landelijke fondsen die dergelijke initiatieven financieren. Aandachtspunt is de tijdelijkheid van zulke subsidies. Meer dan extra subsidies is er behoefte aan financiële continuïteit. Via subsidies zijn beschikbare middelen vaak projectgebonden.

We werken al met financiële ondersteuning: Vanuit Programma Rotterdam Circulair is er ongeveer 395.000,- beschikbaar tot en met 2026 voor circulaire initiatieven in wijken, zoals bovengenoemde voorbeelden. Een groot deel van dit budget komt ten goede aan initiatieven die zich richten op reparatie en hergebruik. Hierbij werken we vraaggericht. De behoefte komt vanuit de wijk en Rotterdammers zijn bereid om zich in te zetten voor hun eigen wijk.

Mede op basis van dit advies is de ambitie om in 2025 ondersteuning van reparatie en hergebruik in drie nieuwe wijken te starten: Mathenesse, Oude Noorden en wellicht Hillesluis.

7. Faciliteer circulaire mobiliteit en deelinitiatieven voor bewoners

Tijdsinspanning:

Het ontwikkelen van deelinitiatieven voor circulaire mobiliteit kan binnen 6-9 maanden worden gestart.

Financiële inspanning:

De kosten voor het ontwikkelen van deelinitiatieven liggen rond de 50.000-70.000 euro, afhankelijk van de omvang en de keuze voor initiatieven zoals deelfietsen, deeldeelbussen of andere vormen van gedeelde mobiliteit.

Praktische uitvoering:

Vaak komen initiatieven die baat hebben bij financiering vanuit de gemeente via de wijkmanager, wijknetwerker of sleutelfiguren in beeld. We gaan aan de slag met in kaart brengen van circulaire wijkinitiatieven. Dit nemen we op in de circulaire routeplanner (zie deeladvies 1).

8. Ondersteun circulaire onderwijsinitiatieven in de wijk

Tijdsinspanning:

Het ontwikkelen van onderwijsinitiatieven duurt minimaal 6 maanden, afhankelijk van de focus (workshops, opleidingen, etc.).

Financiële inspanning:

Zie deeladvies 4.

Praktische uitvoering:

Via de circulaire wijkaanpak stimuleren en faciliteren we initiatieven die bestaande kennis en kunde in de wijk vergroten en verspreiden (zie deeladvies 4, 5 en 6).

Een online platform voor reparaties en spullen bestaat al. Hierbij kan gedacht worden aan websites of apps als JaFix, Ifixit, repaircafé.org, marktplaats.nl of Byewaste.nl. Dit zijn apps en websites waarop Rotterdammers spullen kunnen aanbieden of hun kennis en kunde over repareren kunnen verhogen. Ook zijn reparateurs actief die hun diensten aanbieden of er kunnen afspraken gemaakt worden om niet-gebruikte spullen op te laten halen. Er is dus genoeg aanbod.

Overige opmerkingen:

- De promotie en ondersteuning van repaircafés en kringloopwinkels kan gevolgen hebben voor commerciële reparateurs. Rotterdam biedt een goede ontwikkelomgeving voor reparatie, en er is potentie voor de stad op het gebied van remanufacturing en refurbishment.
- Als gemeente kunnen we niet de volledige huur bekostigen van circulaire initiatieven voor een eigen pand, vanwege marktwerking/precedentwerking. Daarnaast is voor de uitvoering van dit advies samenwerking met de gebiedsorganisatie nodig.
- Het delen van gereedschap werkt het beste als dit ontstaat vanuit de behoefte van bewoners. Er is een risico dat dit in sommige wijken niet van de grond komt, terwijl in andere wijken veel gebeurt.
- De inzet van repareerbusjes heeft aanzienlijke uitdagingen in bemensing, aanschafkosten, eigenaarschap en bezetting. Daarom is het wellicht effectiever om het pop-up milieupark verder te benutten en uit te breiden, gezien de flexibiliteit en bereikbaarheid die dit biedt.
- Met meer financiering kunnen we een breder netwerk van circulaire initiatieven ontwikkelen en het programma versterken, wat uiteindelijk bijdraagt aan de circulaire economie van de stad.
- De implementatie van circulaire mobiliteit vraagt een goede samenwerking met private bedrijven en initiatieven.
- De inzet van kwartiermakers is essentieel voor het verbinden van bewoners met circulaire initiatieven. De ruimtevraag voor deze activiteiten is een aandachtspunt, aangezien er vaak beperkte ruimte beschikbaar is.

Uitvoeringsvoorstel: Weg met Zwerfafval!

Korte samenvatting advies:

In Rotterdam ervaren bewoners afval als een belangrijk thema vanwege de impact op hygiëne, leefbaarheid, rattenoverlast en zwerfafval. Hoewel minder zwerfafval CO2-uitstoot niet direct verlaagt, vergroot het bewustwording en kan het gedragsverandering stimuleren. Adviezen omvatten meer prullenbakken, afvalscheiding, visueel aantrekkelijke bakken, multi-feed statiegeldmachines, buurtinitiatieven, buurtcentra voor schoonmaakacties, en snellere grofvuilophaal.

Sub-adviezen:

1. Stimuleer bewustwording en gedragsverandering rond zwerfafval

Relatie tot beleid:

Wij onderschrijven dat bewustwording vergroten onder de Rotterdammers over zwerfafval belangrijk is. Daarom staat het centraal in de nota Samen SchoonR (2023-2026). Uitgangspunt is dat bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties een belangrijke rol spelen in het schoonhouden van onze mooie stad. Daarom heet de nota ook 'Samen SchoonR'. Om dit te bereiken werken we eraan dat meedoen laagdrempelig, eenduidig en helder dient te zijn.

Tijdsinspanning:

Vanaf 1 januari 2025 wordt structureel een team (2,89 fte) actief dat zich volledig inzet op burgerbetrokkenheid. Met betrokken collega's (onder andere in de wijken en op WRT-locaties) zijn werkprocessen beschreven hoe we samen met bewoners de stad schoon kunnen maken.

Financiële inspanning:

In 2024 en 2025 worden de kosten gedekt uit de Nota Samen SchoonR. Voor 2026 zouden we heel graag een eigen budget willen regelen voor Burgerbetrokkenheid. Wanneer er vanuit het DTB budget geld beschikbaar kan worden gesteld voor het stuk bewustwording naar Rotterdammers, kan dat namelijk vanaf maart 2025 worden ingezet voor de campagne 'meedoen in de buitenruimte'.

Praktische uitvoering:

Vanaf begin januari kunnen bewoners via rotterdam.nl aangeven dat ze interesse hebben om het eigen leefgebied schoon te maken. Zij kunnen vervolgens containeradoptant worden (kunnen zij nu overigens ook al) of in contact komen met de betreffende wijkregisseur. De verschillende wijkhubs zijn vanaf begin januari voorzien van opruimmaterialen, die bewoners kunnen lenen.

2. Versterk gemeentelijke maatregelen om afval op de juiste plek te houden

Relatie tot beleid:

Zwerfafval is een grote ergernis van de Rotterdammers. Ook van Stadsbeheer. Daarom bestaat naast de dagelijkse reiniging van de stad het programma Samen SchoonR om interventies te doen op het gedrag van de Rotterdammer en op processen binnen de gemeente Rotterdam om te voorkomen dat afval op de verkeerde plek belandt. Dit blijft een grote uitdaging. Met onderstaande projecten werken we vanuit het programma Samen SchoonR aan het voorkomen dat afval zwerfafval wordt:

- Tijdelijke afvalcontainers plaatsen op plekken bij nieuwbouwprojecten.
- Het plaatsen of verplaatsen van afvalbakken op logischere locaties.
- Convenant met McDonald's gesloten waarbij afvalbakken zijn geplaatst bij McDonalds-vestigingen om zwerfafval te voorkomen.

Tijdsinspanning:

Geen extra tijdsinspanning.

Financiële inspanning:

Verplaatsen kost €325 per afvalbak. Afvalbak plaatsen kost €1240 per afvalbak. Plaatsen afvaleiland kost excl. Minicontainer €965.

Praktische uitvoering:

Per project is de praktische uitvoering als volgt:

- Openbare Werken (OW) verplaatst de afvalbak.
- Aannemer en OW plaatsen de afvalbak, betreffende locatie wordt toegevoegd aan de route van de chauffeur.
- Doneerpunten worden geplaatst op de afvalbakken.
- Afvaleilanden worden geplaatst, bakken worden geleegd door de chauffeur op de route.

3. Onderzoek afvalinzamelsystemen in andere landen voor innovatieve oplossingen.

Relatie tot beleid:

Wij realiseren ons dat we als gemeente Rotterdam niet alles weten en daarom zijn we actief lid van NVRD (Nederlandse Vereniging Reinigingsdiensten) en ISWA (International Solid Waste Association). Ook participeert Rotterdam in de G4. In deze samenwerkingsverbanden wordt nationaal en internationaal kennis uitgewisseld over onder andere het inzamelen van afval.

Tijds- en financiële inspanning:

Geen extra tijds- of financiële inspanning.

Praktische uitvoering:

Actieve deelname aan de vakverenigingen.

4. Implementeer multi-feed statiegeldmachines voor efficiënte inzameling van flessen en blikjes.

Relatie tot beleid:

Wij zijn het volledig eens met het feit dat er meer inzamelmogelijkheden en machines moeten komen. Die inzamelplicht ligt wettelijk bij Verpact, de brancheorganisatie van importeurs, leveranciers en distributeurs van blikjes en flesjes. Zij hebben de opdracht van het rijk om het aantal inzamelpunten bij winkels te verdubbelen. In landen om ons heen is de overlast veel minder en is ieder verkooppunt verplicht om statiegeldverpakkingen in te nemen. Rotterdam heeft daarom met het oog op wettelijk vastgelegde inzamelplicht van Verpact in samenspraak met de VNG en NVRD en G4 gemeenten het standpunt ingenomen om geen inname apparaten te plaatsen in de openbare buitenruimte.

Tijds- en financiële inspanning:

Geen extra tijds- of financiële inspanning.

Praktische uitvoering:

De Gemeente faciliteert waar nodig en waar mogelijk bij het zoeken en benaderen van instanties waar Verpact apparaten voor innamepunten voor kan plaatsen.

5. Stimuleer en ondersteun wijkinitiatieven gericht op afvalinzameling en afvalvermindering.

Relatie tot beleid:

De gemeente Rotterdam stimuleert en faciliteert graag wijkinitiatieven op het gebied van het schoonmaken van de buurt en het inzamelen en scheiden van afval. Meerdere initiatieven in de wijk worden ondersteunt met budget en middelen. De circulaire wijkaanpak van het programma Rotterdam Circulair gaat volgend jaar uitbreiden naar een aantal nieuwe wijken. In de onder 1) genoemde Nota Samen SchoonR worden ook wijkinitiatieven gefaciliteerd.

Tijdsinspanning:

Vanaf 1 januari 2025 wordt structureel een team (2,89 fte) actief dat zich volledig inzet op burgerbetrokkenheid. Met betrokken collega's (onder andere in de wijken en op WRT-locaties) zijn werkprocessen beschreven hoe we samen met bewoners de stad schoon kunnen maken.

Financiële inspanning:

Het stimuleren en faciliteren van wijkinitiatieven wordt gefinancierd via de Nota Samen SchoonR, Rotterdam Circulair en de Grondstoffennota.

Praktische uitvoering:

Wijkinitiatieven kunnen via de wijkregisseur schoonmaakmaterialen opvragen. Deze zijn af te halen bij de verschillende WRT locaties. Verder wordt er vanuit de circulaire wijkaanpak jaarlijks in steeds meer wijken o.a. gewerkt aan beter omgaan met afval.

6. Vergroot en verfraai prullenbakken voor afvalscheiding, ook op stranden en hotspots.

Relatie tot beleid:

De mogelijkheden tot afval scheiden dragen bij aan de bewustwording van de Rotterdammers. Daarom hebben we in de stad een twee jaar durende proef gedaan met zogeheten trio-afvalbakken voor permanente gescheiden inzameling. Wel wordt tijdens het zomerseizoen ieder jaar extra inzamelcapaciteit ingezet in parken en stranden door afvaleilanden met gescheiden afvalbakken te plaatsen.

Tijdsinspanning:

Tijdens het parken en stranden seizoen is er extra inzet nodig voor het uitzetten en ledigen van de extra inzelmiddelen. Middelen voor de inhuur van deze seizoenscapaciteit zitten in de bestaande begroting van Schone Stad.

Financiële inspanning:

De extra inzelmiddelen die worden ingezet zijn grotendeels uit eigen voorraad. Afgelopen seizoen is er wel getest met extra afvaleilanden en er wordt nu geïnventariseerd waar we die volgende seizoen gaan inzetten. Kosten worden dan bekend.

Praktische uitvoering:

Als er een mogelijke oplossing wordt gevonden in de vorm van een aanpassing op bestaande afvalbakken, zal er eerst geïnventariseerd moeten worden waar deze effectief ingezet kunnen worden. Bakken zullen vervolgens aangepast of vervangen moeten worden. Jaarlijks wordt de benodigde extra inzet geëvalueerd en waar nodig aangepast. Inzet van personeel en extra inzelmiddelen wordt jaarlijks tijdig ingepland.

7. Plaats aparte inzamelbakken voor statiegeldproducten die toegankelijk zijn voor verzamelaars.

Relatie tot beleid:

We begrijpen deze behoefte goed maar toch zijn er geen aparte afvalbakken voor statiegeldblikjes/-flesjes. Uit diverse pilots met statiegeldbeugels is namelijk gebleken dat statiegeldjagers er niet op vertrouwen dat blikjes en flesjes in de statiegeldbeugels worden geplaatst. Hierdoor verwacht de gemeente dat statiegeldjagers minder afvalbakken opentrekken en minder zwerfafval veroorzaken.

Tijds- en financiële inspanning:

Geen extra tijds- of financiële inspanning.

Praktische uitvoering:

Hoe de praktische uitvoering eruit gaat zien is nog onduidelijk. Daarover wordt nu in Rotterdam en daarbuiten nagedacht.

8. Gebruik blikhouders bij prullenbakken om prullenbakvissen te verminderen.

Relatie tot beleid:

In 2023 is er een uitgebreide evaluatie over een pilot met statiegeldhouders geschreven. Deze delen we graag met u. De conclusie was dat statiegeldbeugels ondanks de sympathieke bedoeling helaas geen effect op het verminderen van zwerfafval. Op verzoek van de wethouder is de pilot toch verlengd in 2024. Er zijn toen verschillende doneerringen/statiegeldbeugels getest. Sommigen werden wel gevuld met wat blikjes maar er kwam ook veel ander afval beland in de ringen. Het doel om zwerfafval te verminderen en prullenbakken niet meer open te trekken is niet gehaald.

Tijdsinspanning:

Geen extra tijdsinspanning.

Financiële inspanning:

Omdat het nog om pilots gaat, is nog niet duidelijk wat de mogelijk extra financiële inspanning zal zijn. Mocht er een “oplossing” gevonden worden dan zal inzichtelijk worden gemaakt welke kosten hiermee gemoeid zijn.

Praktische uitvoering:

Als er een mogelijke oplossing wordt gevonden in de vorm van een aanpassing op bestaande afvalbakken zal er eerst geïnventariseerd moeten worden waar deze effectief ingezet kunnen worden. Bakken zullen vervolgens aangepast of vervangen moeten worden.

9. Betrek inwoners bij buurtbeheer via prik rondes en adoptie van prullenbakken of containers.

Relatie tot beleid:

In de genoemde nota Samen SchoonR wordt aandacht besteed aan containeradoptie door bewoners en ondernemers, en aan educatie en communicatie. Daarnaast worden in de nota wijkinitiatieven gefaciliteerd.

Tijdsinspanning:

In de nota Samen SchoonR is aandacht voor het mogelijk maken van burgerbetrokkenheid in het schoonmaken van de wijk en de stad. betrokken collega's (onder andere in de wijken en op WRT-locaties) zijn werkprocessen beschreven hoe we samen met bewoners de stad schoon kunnen maken. Hiermee willen we aansluiten bij de behoeften in de wijken en zo efficiënt mogelijk inspelen op ideeën en initiatieven die daar ontstaan.

Financiële inspanning:

De kosten voor de ondersteuning van burgerinitiatieven en containeradoptie worden gedekt uit de begroting van de nota Samen SchoonR. Dit budget biedt ruimte voor materialen en ondersteuning, zoals prikstokken en afvalzakken. Voor verdere uitbreidingen in de toekomst, met als doel om een nog groter aantal Rotterdammers te betrekken, kan aanvullende financiering worden overwogen.

Praktische uitvoering:

Bewoners kunnen zich vanaf januari 2025 via het platform rotterdam.nl aanmelden voor containeradoptie of om deel te nemen aan buurtinitiatieven zoals prik rondes. Ook worden wijkregisseurs actief betrokken bij het coördineren van deze initiatieven en het onderhouden van contact met bewonersgroepen. Zij faciliteren de uitgifte van opruimmaterialen en organiseren voorlichtingsbijeenkomsten om bewustwording over afvalinzameling en -reductie te versterken.

10. Ledig afvalbakken vaker om een schonere omgeving te behouden

Relatie tot beleid:

Zwerfafval is een grote ergernis van de Rotterdammers en wordt actief aangepakt via het programma Samen SchoonR. Het beleid richt zich onder andere op het verhelpen van zwerfafval naast afvalbakken, met extra maatregelen voor het legen van bakken en het werken met slimme technologieën, zoals vulgraadsensoren, om de capaciteit van de afvalbakken beter te benutten.

Tijdsinspanning:

Het extra zwerfafval bij de afvalbakken door de rommel die statiegeldjagers achterlaten, vergt gemiddeld 5 tot 10 minuten extra bij het ledigen van de afvalbakken.

Financiële inspanning:

Doordat er meer tijd nodig is om de afvalbakken te legen, kost dit meer inzet en dus meer geld. Hoeveel precies is (nog) niet aan te geven, maar het bedrag is in de orde van tonnen. Kosten zelfpersende afvalbak €3.500. Kosten project vulgraadsensoren ongeveer €30.000.

Praktische uitvoering:

Zelfpersende afvalbakken worden geplaatst op drukke plekken en vulgraadsensoren worden geïnstalleerd om de benodigde capaciteit en routeoptimalisatie te verbeteren. Door middel van een app wordt inzicht verkregen in de vulgraad van de bakken, wat de efficiëntie van het legen verhoogt. De uitvoering vereist een evaluatie van de effectiviteit en de planning van de extra inzet.

11. Versnel de ophaalservice voor grofvuil om illegale dumping te voorkomen.

Relatie tot beleid:

We begrijpen de behoefte om grofvuil vaker op te halen van grofvuil. Maar het conflicteert wel met de doelstelling om de CO₂-uitstoot te verminderen. Het grootste deel van het ingezamelde grofvuil wordt overigens verbrand en gaat dus verloren. Dat komt omdat het opgehaalde grofvuil niet vooraf maar achteraf gescheiden wordt. Vooraf scheiden van grofvuil leidt tot minder verlies van grondstoffen en dus minder CO₂-uitstoot. We willen graag onderzoeken hoe grofvuil beter gescheiden kan worden zonder dat de dienstverlening minder wordt.

Tijdsinspanning:

De wachttijd voor een grofvuilafpraak kan alleen omlaag door meer inzet van maandag t/m vrijdag, of door inzet op een extra dag (zaterdag). Hiervoor is er structureel meer inzet nodig, zowel in wagens als in medewerkers. Met de huidige bezetting is het momenteel niet mogelijk om het advies uit te voeren.

Financiële inspanning:

De kosten (materieel en personeel) voor extra ophaalrondes van grofvuil bedragen:

- Ophaalrondes 5 dagen in de week. Inzet van 2 extra wagens (1 noordoever, 1 zuidoever) 2 diensten per dag kost per jaar 1.636.180 euro.
- Ophaalronde zaterdag. Inzet van 2 extra wagens (1 noordoever, 1 zuidoever) 1 dienst kost per jaar 227.968 euro.

Praktische uitvoering:

De wachttijd voor een grofvuilafpraak kan omlaag door extra ophaalrondes te realiseren. Om deze inzet mogelijk te maken, zijn structureel extra financiële middelen nodig voor personeel en materieel. Voor meer inzet op zaterdag is ook een aanpassing van het huidige rooster nodig.

Overige opmerkingen:

- Bij het faciliteren van afvalbakken, blijft het zaak dat de burgers het afval erin gooien om zwerfafval te voorkomen.
- Als Gemeente hebben wij geen verantwoordelijkheid of rol, vanuit de wetgeving, voor het plaatsen van innameapparaten. We hebben helaas wel te maken met de nadelige gevolgen van de statiegeldregeling, te weten een toename van zwerfafval. We hebben hierover gesprekken met Verpact en de NVRD en VNG en G4.
- De uitdaging ligt erin dat de oplossing voor dit probleem:
- De reinigers niet mag hinderen bij het legen van de bakken,
- Het de statiegeldjagers duidelijk is dat zij niet meer in de afvalbakken hoeven te graaien, en
- De donateurs begrijpen waar de houders op de afvalbakken voor dienen. Creatieve meedenkers zijn welkom!

- Ervaringen tot nu toe van het toepassen van beugels zijn niet positief, bakvissen wordt niet minder en overlast van zwerfafval blijft gelijk. Ook uit contact met andere gemeentes blijkt dat de ervaringen hierover hetzelfde zijn.
- Meer inzet op handhaving kan ook bijdragen aan reductie van zwerfafval.
- Wanneer de gemeente meer budget beschikbaar stelt wordt de financiële uitdaging weggenomen. Blijft de uitdaging over om voldoende gekwalificeerd personeel te vinden. Want momenteel zijn chauffeurs al schaars en hebben we enkele vacatures open, maar onvoldoende aanbod.

Uitvoeringsvoorstel: Groene en Klimaatadaptieve Woningen

Korte samenvatting advies burgerberaad:

Om Rotterdam klimaatbestendig te maken, moeten we woningen vergroenen door groene daken, gevels en binnentuinen aan te leggen. Dit verlaagt het hitte-eiland-effect, bevordert biodiversiteit en verbetert de gezondheid. Adviseer groennormen in nieuwbouwplannen, stel een subsidiefonds in en informeer bewoners en bedrijven over verduurzaming en beschikbare middelen.

Sub-adviezen:

1. Integreeren van groennormen in de beginfase van nieuwbouwplannen

Relatie tot beleid:

In het coalitieakkoord staat dat er een groennorm wordt opgenomen bij nieuwbouw van woningen waarbij vergroening in wijken en gebieden verder gestimuleerd wordt. Daarnaast is in 2023 is een motie aangenomen m.b.t. groennormen in relatie tot de ontwikkeling van Oostflank. Op dit moment wordt nog gewerkt aan de afdoening van deze motie.

Praktische uitvoering:

De groennorm in het coalitieakkoord sluit aan op het advies van het burgerberaad, even zo wat betreft de afdoening van de motie van de ontwikkeling van Oostflank.

2. Vergroenen van bestaande gebouwen en stedenbouwkundige projecten

Relatie tot beleid:

De eigenaar van een gebouw is in principe zelf verantwoordelijk voor vergroeningsmaatregelen. Er zijn subsidiemogelijkheden voor. Zie deeladvies x. Vanuit de Groenagenda en het Rotterdams Weerwoord wordt ingezet op het vergroenen, biodiverse en klimaatadaptief maken van de openbare ruimte. Dit gebeurt meestal in het verlengde van projecten in de buitenruimte die al gepland zijn. Daarnaast is er de mogelijkheid voor bewoners om in hun straat samen met de gemeente groen toe te voegen.

Praktische uitvoering:

De verantwoordelijkheden liggen bij de pandeigenaren terwijl de gemeente inzet op de openbare ruimte. De programma's Groenagenda en Weerwoord sluiten goed aan op dit advies. Zoals bij uitvoeringsvoorstel Rotterdam Vergroent geldt zijn leden van het burgerberaad welkom mee te denken over concrete bijdrages.

3. Combineren van groene daken met zonnepanelen voor extra voordelen

Relatie tot beleid:

In de praktijk wordt deze oplossing al toegepast en blijkt dit goed te combineren.

Praktische uitvoering:

Dit advies van het burgerberaad sluit goed aan op het lopend beleid van de gemeente.

4. Meer schaduw en groen creëren in straten en wijken om het hitte-eiland-effect te verlagen

Relatie tot beleid:

Dit gebeurt binnen de Groenagenda & Rotterdams WeerWoord. Deze collegeperiode worden 50 locaties en 15 pleinen klimaatadaptief ingericht. Op deze locaties wordt waterberging gerealiseerd, groen toegevoegd en worden schaduwplekken gecreëerd.

Praktische uitvoering:

Dit advies van het burgerberaad sluit goed aan op het lopend beleid van de gemeente.

5. **Creëren van een subsidiefonds voor groene daken, gevels en andere klimaatmaatregelen**

Relatie tot beleid:

Er is een Stimuleringsregeling klimaat-adaptatie waarbij per jaar is ongeveer 500.000 euro subsidiegeld beschikbaar voor private pandeigenaren. Deze subsidie kan gebruikt worden voor groene daken, tuinen, gevels en andere klimaat-adaptieve maatregelen. Daarnaast is er een subsidieregeling specifiek voor woningcorporaties.

Praktische uitvoering:

Dit kan gecombineerd worden met de actie bij Advies 7 Hergebruik van regenwater. Hier is het voorstel om een publiekscampagne te draaien gericht op aanpassing van de woning en de subsidieregeling.

6. **Invoeren van een hittelabel voor gebouwen om kwetsbaarheid en voordelen van klimaatmaatregelen zichtbaar te maken**

Relatie tot beleid:

Dit bestaat al en wordt in Rotterdam toegepast. Meer info op

<https://klimaatadaptatienederland.nl/actueel/actueel/nieuws/2023/hittelabel-ontwikkeld-woningen/>

7. **Vergroeningsprojecten in wijken starten en samenwerken met buurtorganisaties voor draagvlak**

Relatie tot beleid:

In alle buitenruimteprojecten die de gemeente start wordt gewerkt aan het toevoegen van meer groen en bomen. Gericht wordt er in een aantal wijken gewerkt aan het vergroenen en klimaatadaptief maken van pleinen. In straten bestaat voor bewoners de mogelijkheid om ideeën aan te dragen voor extra groen. De gemeente is altijd bereid om mee te denken en te ondersteunen.